

SATAKUNNAN ALUEELLISEN
HYVINVOINTIKERTOMUKSEN
SUUNNITELMAOSA 2026-
2029

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	<u>Dia 3</u>
3 SUUNNITELMAOSAN LAADINTAPROSESSI	<u>Dia 5</u>
3 TEEMA 1: ELINTAVAT	<u>Dia 6</u>
4 TEEMA 2: MIELEN HYVINVOINTI JA OSALLISUUS	<u>Dia 13</u>
5 TEEMA 3: TURVALLINEN JA MIELEKÄS ARKI	<u>Dia 17</u>
6 TEEMA 4: SATAKUNNAN HYVINVOINTITOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRAKENTEET	<u>Dia 20</u>
7 ASIAKIRJASSA KÄYTETTYJEN KÄSITTEIDEN AVAUS	<u>Dia 22</u>
8 ERILLISUUNNITELMAT JA KUNTIEN HYVINVOINTIKERTOMUKSET	<u>Dia 25</u>
LÄHTEET	<u>Dia 26</u>

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) tavoitteena on tukea ihmisten hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä. Tavoitteiden edistäminen tapahtuu vahvistamalla ihmisten mahdollisuuksia pitämällä huolta olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä. (THL, 2023a.) Alueellinen hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä hyvinvointialueella. Se koostuu kertomusosasta ja suunnitelmaosasta, joka kuvaa hyvinvointialueen tavoitteita, suunniteltuja toimia ja yhteistyötä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. (THL, 2023b.)

Alueellisen hyvinvointikertomuksen 2026–2029 suunnitelmaosan tavoitteena on vastata satakuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden haasteisiin, jotka nousevat [kertomusosassa 2025-2029](#) esiin. Alueellinen hyvinvointikertomus on siis kaksiosainen (THL, 2023b). Hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosa kokoaa alueelliset hyvinvointi- ja terveystavoitteet, niitä tukevat toimet sekä seurannan mittarit. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää monialaista yhteistyötä (THL, 2023). Tästä syystä suunnitelmaosan laadinta onkin toteutettu laajassa yhteistyössä.

Hyvinvointikertomuksen kertomusosassa 2025-2029 arvioidaan edellisen hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosan 2024-2025 toimenpiteiden toteutumista (Satakunnan hyvinvointialue, 2025b.) Edellisen suunnitelmaosan päätavoitteina olivat terveellisten elintapojen lisääntyminen, mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistuminen sekä turvallisen ja mielekkään arjen edistäminen. Satakunnan hyvinvointialueella on tehty monipuolisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä, vaikka osa toimenpiteistä on vasta alkanut ja osaa ei ole vielä aloitettu. (HYTE-tiimi, 2025.) Toimenpiteiden tila on huomioitu vuoden 2026-2029 suunnitelmaosan laadinnassa, jotta työ on jatkumoa. Laadinnan taustalla on ollut myös HYTE-kerroin. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2025) mukaan se vaikuttaa hyvinvointialueen saamaan valtionrahoitukseen ja sen tarkoitus on kannustaa ja tukea hyvinvointialueita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä.

Hyvinvointialuelaki (29 §) velvoittaa aluevaltuustoa pitävän huolen monipuolisista ja vaikuttamista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista. Tässä suunnitelmaosassa osallisuus on varmistettu vaikuttamistoimielinten ja lautakuntien kuulemisella, järjestö- ja kuntayhteistyöllä, strategiatyöhön tuotettujen kyselytulosten hyödyntämisellä sekä asukkaiden kommentointimahdollisuudella ennen päätöksen tekoa.

Suunnitelmaosa **keskittyy koko väestöä ja aikuisia** koskeviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Suunnitelmaosan taulukoihin on sisällytetty lapset ja nuoret sekä ikääntyneet, mutta heitä erityisesti koskevat erilliset tavoitteet ja toimenpiteet löytyvät heitä koskevista erillissuunnitelmista. Nämä suunnitelmat ovat: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma, Satakunnan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma ja Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Lisäksi suunnitelmaosassa on liitteenä osallisuusohjelma, alueellinen ravitsemussuunnitelma ja tasa-arvo- sekä monimuotoisuusohjelma. Suunnitelmaosaan on liitetty myös Satakunnan kuntien hyvinvointikertomukset, joista pääsee näkemään kunnittain hyvinvoinnin tilan ja suunnitelmaosat.

Yhdenvertaisuuslaki (1352/2014) 5§ huomioiden yhdenvertaisuus huomioidaan suunnitelmaosan toimenpiteitä toteuttaessa. Käytännössä suunnittelussa on hyvä kiinnittää huomiota matalankynnyksen periaatteeseen mm. maksuttomuuteen ja saavutettavuuteen sekä esteettömyyteen, jotta jokaisella yksilöllä on yhdenvertainen mahdollisuus saada palveluita.

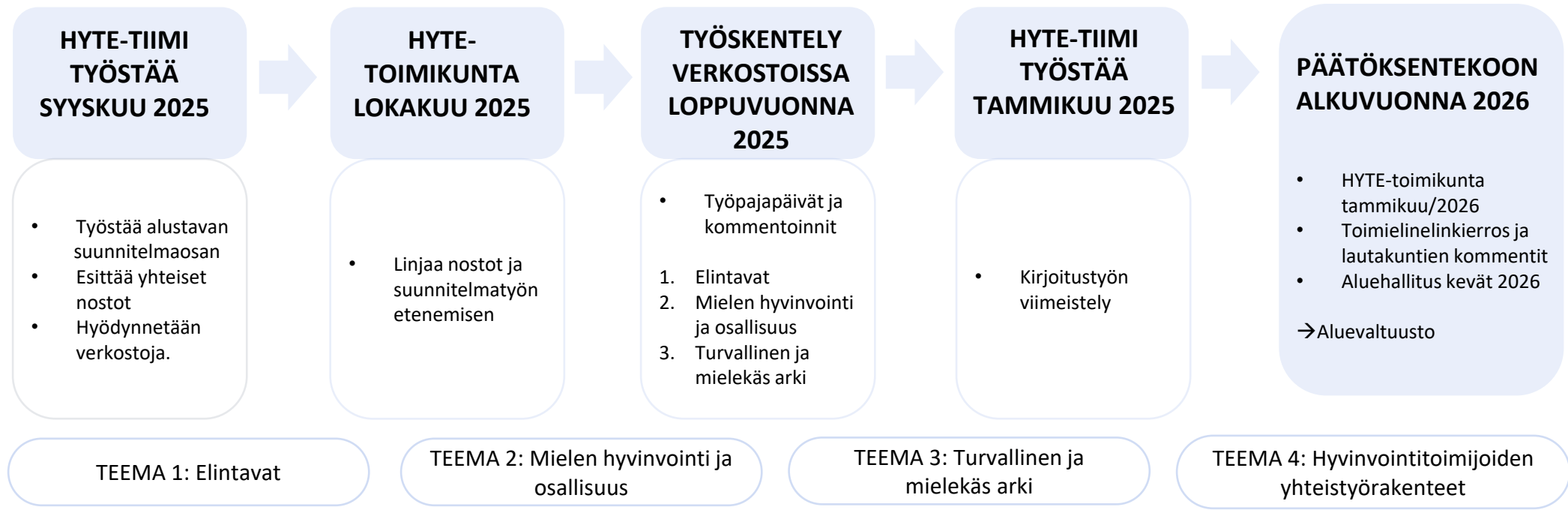
Satakunnan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosa on kuvattu neljän pääteeman alle:

- elintavat,
- mielen hyvinvointi ja osallisuus,
- turvallinen ja mielekäs arki sekä
- Satakunnan hyvinvointitoimijoiden yhteistyörakenteet

Alueellisen hyvinvointikertomuksen laadinta perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 7 §), samoin kuin sitä täydentävä vuosittainen raportti. Suunnitelmaosan toimeenpanoa seurataan ja siitä raportoidaan aluevaltuustolle vuosittain.

Tämä suunnitelmaosa on esitysmuodossa, ja sen tiedot julkaistaan myös hyvinvointikertomus.fi alustalla.

SUUNNITELMAOSAN LAADINTAPROSESSI

Suunnitelmaosan valmistelu käynnistyi syksyllä 2025 HYTE-tiimin johdolla yhteistyössä eri verkostojen kanssa. Lokakuussa 2025 HYTE-toimikunta linjasi kolme pääteemaa, ja laadinnan edetessä kokonaisuuteen koettiin tarpeelliseksi lisätä neljänneksi teemaksi Satakunnan hyvinvointitoimijoiden yhteistyörakenteet.

Syksyllä 2025 HYTE-tiimi järjesti kaksi työpajaa HYTE-toimikunnan, kuntien ja järjestöjen edustajille (lähitapaaminen ja etätyöpaja). Työpajojen jälkeen valmisteltu työpaperi lähetettiin kommentoitavaksi, minkä jälkeen työ jatkui toimialakohtaisissa HYTE-ryhmissä, eri toimialueilla ja kuntien HYTE-yhdyshenkilöverkostossa. Suunnitelmaosaa tarkennettiin työpajojen ja kommenttikierrosten perusteella, ja ylätavoitteet linjattiin HYTE-toimikunnassa alueellisten hyvinvointitoimijoiden yhteisiksi suuntaviivoiksi.

Laadintaan osallistui laajasti eri toimijoita, kuten kunnat, järjestöt, seurakunnan, nuorisovaltuuston, korkeakoulujen, yksityisten palvelutuottajien, apteekkien ja vammaisneuvoston edustajat, HYTE-tiimi, toimialakohtaiset HYTE-ryhmät (ikäntyneet, aikuiset, lapset, nuoret ja perheet sekä erityis- ja sairaalapalvelut) sekä muita hyvinvointialueen työntekijöitä, kuten pelastuslaitoksen edustajia. Lisäksi asukkaiden näkökulmia hyödynnettiin strategiatyöhön liittyneen asukaskyselyn aineiston kautta.

TEEMA 1: ELINTAVAT 1/7

KOKO VÄESTÖÄ JA AIKUISIA KOSKEVAT YLÄTAVOITTEET:

1. Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen, unen ja painonhallintaa sekä vahvistetaan varhaista tukea
2. Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia ennaltaehkäistä päihteiden käytön aloittamista, vähentää tai lopettaa päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöä ja vahvistetaan varhaista tukea
3. Lisätään mahdollisuuksia digitaaliseen omahoitoon ja asiointiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä varmistuen kuitenkin mahdollisuuden kohtaamisiini

LAPSET JA NUORET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Katso lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 ([linkki](#))

Katso Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 ([linkki](#))

Katso Satakunnan alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2026-2029 ([linkki](#))

TEEMA 1: ELINTAVAT 2/7

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen, uneen ja painonhallintaan sekä vahvistetaan varhaista tukea	Vahvistetaan eri ikäisten voimavaralähtöistä elintapaohjausta hyvinvointialueella vuosien 2026-2029 aikana kehittämällä verkostoyhteistyötä, laajentamalla elintapaohjauksen ohjautumisen kriteerejä ja lisäämällä kulttuurihyvinvoinnin huomiointia elintapaohjauksessa.	<ol style="list-style-type: none"> Ylläpidetään ja kehitetään elintapaohjauksen verkostojen toimintaa Kehitetään aikuisten voimavaralähtöistä elintapaohjausta huomioiden pääsykriteeriksi myös lihavuus (BMI $\geq$ 30 kg/m²) Lisätään vastinparityöskentelyä Sata-alueen sisällä, kuntien liikuntaneuvojien ja Sata-alueen HYTE-valmentajien välillä. Vakiinnutetaan kulttuurihyvinvoinnin puheeksi ottamisen malli ammattilaisten käyttöön ja osaksi elintapaohjausta. 	<p>Verkostot toiminnassa KYLLÄ/EI</p> <p>Elintapaohjauksen malleja kehitetty KYLLÄ/EI</p> <p>OAB77: Keskustelu liikuntatottumuksista ja ohjaus kunnan liikuntapalveluihin, Power BI-raportti</p> <p>OAB61: Kulttuurihyvinvoinnin neuvonta ja ohjaus</p>	<p>Sata-alue: HYTE-tiimi, LNP, aikuisten ja ikääntyneiden toimialue</p> <p>Vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa Satakunnassa - osanhanke (vuonna 2026)</p> <p>kunnat</p>
	Tunnistetaan diabetesriskissä olevat asiakkaat systemaattisesti ja vahvistetaan varhaista puuttumista kouluttamalla henkilöstö mini-intervention käyttöön, seuraten edistymistä toimenpidekoodien avulla kolmesti vuodessa.	<ol style="list-style-type: none"> Järjestetään mini-intervention koulutuksia henkilöstölle vuosien 2026-2027 aikana ja kehitetään yhteinen käytäntö diabetesriskin tunnistamiseen eri yksiköissä Otetaan käyttöön ja lisätään toimenpidekoodien käyttö diabetesriskin tunnistamisessa Seurataan toimenpiteiden toteutumista kolmesti vuodessa toimialakohtaisissa HYTE-ryhmissä 	<p>Koulutuksiin osallistuneiden työntekijöiden määrä</p> <p>Toimenpidekoodien käyttömäärä</p> <p>HYTE-kerroin:</p> <p>Elintapaneuvonta tyyppin 2 diabetesriskissä oleville</p>	<p>Sata-alue: aikuisten, LNP ja erityis- ja sairaalapalveluiden toimialue</p> <p>HYTE-tiimi, toimialakohtaiset HYTE-ryhmät</p>

TEEMA 1: ELINTAVAT 3/7

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylä tavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen, uneen ja painonhallintaan sekä vahvistetaan varhaista tukea	Toteutetaan työttömien terveystarkastuksia aktiivisesti aikuisten toimialueella tiiviissä yhteistyössä työllisyysalueiden ja kuntien kanssa sekä seurataan tarkastusten toteutumista.	<ol style="list-style-type: none"> Kehitetään ja otetaan käyttöön digitaalisia toimintamalleja työttömien terveystarkastusten sujuvoittamiseksi Seurataan tarkastusten toteutumista kolme kertaa vuodessa toimialakohtaisissa HYTE-ryhmissä. 	<p>Uusien digitaalisten toimintamallien käyttöönotto KYLLÄ/EI</p> <p>HYTE-kerroin: Työttömien terveystarkastukset</p>	Sata-alue: aikuisten toimialue. Toimialakohtaiset HYTE-ryhmät, HYTE-tiimi
	Edistetään alueellisen ravitsemussuunnitelman käyttöä eri hyvinvointitoimijoiden työssä ja seurataan sen hyödyntämistä itsearviointin avulla vuosittain.	<ol style="list-style-type: none"> Suositellaan aktiivisesti alueellista ravitsemussuunnitelmaa hyvinvointitoimijoiden käyttöön eri sektoreilla Laaditaan ja otetaan käyttöön ravitsemussuunnitelman hyödyntämistä mittaava itsearviointilomake, joka lähetetään vuosittain keskeisille hyvinvointitoimijoille. 	<p>Alueellisen ravitsemussuunnitelmaa esitelty hyvinvointitoimijoille KYLLÄ/EI</p> <p>Itsearviointilomake luotu KYLLÄ/EI</p> <p>-Toimijoiden lukumäärä, jotka ovat hyödyntäneet ravitsemussuunnitelmaa</p> <p>-Toimijoiden lukumäärä, jotka ovat sisällyttäneet suunnitelman toimenpiteitä virallisissa asiakirjoissa</p>	Alueellinen ravitsemustyöryhmä

Edellä mainitut toimenpiteet ja tavoitteet

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI 30 tai yli) (%) 20–64-vuotiaat
Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus 20–64-vuotiaista %

TEEMA 1: ELINTAVAT 4/7

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia ennaltaehkäistä päihteiden käytön aloittamista, vähentää tai lopettaa päihteiden ja nikotiini tuotteiden käyttö sekä vahvistetaan varhaista tukea.	Laaditaan vuosien 2026–2030 ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa vuoden 2026 aikana ja toteutetaan suunnitelma.	<ol style="list-style-type: none"> HYTE-tiimi koordinoi ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelman laadintaa huomioiden eri toimijat Määritellään suunnitelmassa selkeä työnjako eri toimijoiden (kunta, järjestöt, hyvinvointialue, oppilaitokset jne.) välillä Hyväksytään suunnitelma vuoden 2026 aikana 	<p>Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma tehty KYLLÄ/EI</p> <p>Suunnitelmassa on määritelty työnjako KYLLÄ/EI</p>	<p>Sata-alue: HYTE-tiimi</p> <p>Yhteistyötahot</p>
	Vahvistetaan henkilöstön osaamista päihteiden käytön varhaisessa tunnistamisessa ja puheeksi otossa kouluttamalla heitä alkoholin mini-intervention käyttöön ja seuraamalla toimenpiteiden toteutumista säännöllisesti vuoden 2026-2029 aikana.	<ol style="list-style-type: none"> Järjestetään koulutuksia henkilöstölle päihteiden käytön puheeksi otosta ja alkoholin mini-interventiosta vuosien 2026-2029 aikana Seurataan toimenpidekoodien käyttöä kolme kertaa vuodessa toimialakohtaisissa HYTE-ryhmissä. 	<p>Koulutukset järjestetty KYLLÄ/EI</p> <p>HYTE-kerroin: Alkoholin käytön mini-interventio</p> <p>Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 20–64-vuotiaat</p> <p>Toimenpidekoodi: IHA11 Tupakka ja muiden nikotiini tuotteiden strukturoitu kartoitus</p>	<p>Sata-alue: Toimialueet, HYTE-tiimi, Vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa Satakunnassa - osahanke (vuonna 2026)</p>

TEEMA 1: ELINTAVAT 5/7

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia ennaltaehkäistä päihteiden käytön aloittamista, vähentää tai lopettaa päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttö sekä vahvistetaan varhaista tukea.	Kehitetään suun terveydenhuollon ja muun terveydenhuollon välistä yhteistyötä päihteiden ja nikotiinituotteiden käytön vähentämiseksi ja lopettamiseksi kaikissa ikäryhmissä vuosien 2026-2029 aikana vastinparimallin avulla.	<ol style="list-style-type: none"> Luodaan vastinparimalli suun terveydenhuollon ja muun terveydenhuollon ammattilaisten välille vuosien 2026-2029 aikana. HYTE-tiimi koordinoi yhteistyömallin suunnittelun ja kehittämisen. Toimialueet nimeävät yhdyshenkilöt yhteistyön varmistamiseksi. Määritellään yhteistyön tavoitteet ja toimintatavat. 	Yhteistyörakenne luotu KYLLÄ/EI Yhteistyörakenteen tavoitteet ja toimintatavat on määritelty KYLLÄ/EI	Sata-alue: HYTE-tiimi, suun terveydenhuolto ja toimialueet
Lisätään mahdollisuuksia digitaaliseen omahoitoon ja asiointiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä varmistuen kuitenkin mahdollisuuden kohtaamisiin.	Vahvistetaan digitaalista omahoitoa ja asiointia ottamalla Hyvinvointimajakka laajemmin käyttöön palveluohjauksessa.	<ol style="list-style-type: none"> HYTE-tiimi tuo hyvinvointimajakkaa henkilöstölle esiin entistä enemmän palveluohjauksen vahvistumiseksi ja seuraa Hyvinvointimajan kuukausiraporttia 	Hyvinvointimajan kuukausiraportti	Sata-alue: toimialueet HYTE-tiimi

TEEMA 1: ELINTAVAT 6/7

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään mahdollisuuksia digitaaliseen omahoitoon ja asiointiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä varmistaen kuitenkin mahdollisuuden kohtaamisiin.	Kehitetään digitaalisia palvelupolkuja varmistuen kuitenkin siitä, että asiakkaalla on mahdollisuus tarvittaessa päästä asiantuntijan vastaanotolle.	1. Sisällytetään kaikkiin uusiin tai kehitettäviin digitaalisiin palvelupolkuihin selkeä ohjaus, jonka kautta asiakas voi tarvittaessa hakeutua asiantuntijan vastaanotolle.	Vastaanoton mahdollisuus huomioitu digitaalisia polkuja kehittäessä KYLLÄ/EI	Sata-alue: Vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa Satakunnassa - osahanke (vuosi 2026), ICT-palvelut
	Varmistetaan, että alueen asukkaat, henkilöstö ja sidosryhmät saavat oikeaa, ajantasaista ja saavutettavaa tietoa sote- ja pela-palveluista, päätöksenteosta ja vaikuttamismahdollisuuksista laatimalla vuodelle 2026 palveluviestinnän viestintäsuunnitelma sekä osallisuussuunnitelma	1. Verkkosivujen sata.fi ja Sata-sovelluksen uudistuminen asiakasystävällisemmäksi 2. Palveluviestinnän viestintäsuunnitelman toteuttaminen 3. Osallisuussuunnitelman toteuttaminen	Luottamus- ja maine –tutkimus 2026: Palveluiden käyttäminen osa-alue sidosryhmätuen osa-alueena nousee hyvälle tasolle yli 3,5 Tuotteet ja palvelut maineen osa-alueena yli 3,14	Sata-alue: viestintä ja markkinointi sekä ICT-palvelut

Edellä mainitut tavoitteet ja toimenpiteet

Asioinut sosiaali- ja terveystalouksissa sähköisesti (%), 20–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet (FinSote-tutkimus) Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%)

IKÄÄNTYNEET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Katso Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 ([linkki](#))

TEEMA 2: MIELEN HYVINVOINTI JA OSALLISUUS 1/4

KOKO VÄESTÖÄ JA AIKUISIA KOSKEVAT YLÄTAVOITTEET:

1. Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia mielen hyvinvoinnin edistämiseen
2. Asukas saa varhaista tukea mielen hyvinvoinnin haasteissa
3. Edistetään osallisuuden mahdollisuuksia

LAPSET JA NUORET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Katso lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 (linkki)

Katso Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 (linkki)

Katso Satakunnan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029 (linkki)

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia mielen hyvinvoinnin edistämiseen

Kartoitetaan Satakunnan alueella mielen hyvinvointia edistävät palvelut keväällä 2026 osana ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelman valmistelua, jossa huomioidaan myös rahapelaaminen.

1. Kootaan tiedot kunnissa, järjestöissä ja hyvinvointialueella toteutettavista mielen hyvinvointia edistämistä toimista
2. Sisällytetään kartoituksen tulokset ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelmaan (2026-2029)

Kartoitus tehty ja sisällytetty ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelmaan KYLLÄ/EI

Sata-alue:
HYTE-tiimi
Toimialueet

Epmt-
yhteistyöverkosto

TEEMA 2: MIELEN HYVINVOINTI JA OSALLISUUS 2/4

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia mielen hyvinvoinnin edistämiseen	Laajennetaan kulttuuriresepti koskemaan kaikkia ikä- ja ihmisryhmiä hyvinvoinnin edistämiseksi ja vahvistetaan alueellista yhteistyötä sen käytössä vuoden 2026 aikana.	<ol style="list-style-type: none"> Laajennetaan kulttuurireseptin kohderyhmä kattamaan eri ikä- ja väestöryhmät Lisätään yhteistyötä kuntien, kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa reseptin jakelussa ja kohteissa Seurataan reseptin käyttöä ja laajentumista alueella 	Kulttuurireseptiä jaettu Kulttuurireseptiä käytetty	Sata-alue: Viestintä, ICT-palvelut, HYTE-tiimi
Asukas saa varhaista tukea mielen hyvinvoinnin haasteissa	Kuvataan matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palvelut ja jatkohoidon prosessit ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelmaan vuonna 2026, ja otetaan kuvaus käyttöön palveluohjauksen ja toimijoiden työn tueksi.	<ol style="list-style-type: none"> Kootaan tiedot matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palveluista ja jatkohoitopolkujen käytännöistä eri toimijoilta sekä muotoillaan tiedot osaksi ehkäisevän mielenterveystyön suunnitelmaa vuoden 2026 aikana. Varmistetaan, että ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma huomioi eri ikä- ja väestöryhmät 	Kuvaus on valmis ja liitetty suunnitelmaan KYLLÄ/EI Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma laadittu KYLLÄ/EI	Sata-alue: HYTE-tiimi Toimialueet Epmt-yhteistyöverkosto
Edistetään osallisuuden mahdollisuuksia	Lisätään yhteisöllisyyttä ja ehkäistään yksinäisyyttä vahvistamalla palveluohjausta Hyvinvointimajakkaa hyödyntämällä sekä hyödynnetään kokemosaaajia palveluiden kehittämisessä.	<ol style="list-style-type: none"> Hyödynnetään Hyvinvointimajakkaa palveluohjauksen työkaluna ohjatessa asukkaita kunnan ja järjestöjen tarjoamiin palveluihin Hyödynnetään kokemosaaajia palveluiden kehittämisessä 	Toimenpidekoodi: OAB64 Digitaalisiin itse- ja omahoitopalveluihin liittyvä neuvonta ja ohjaus Kokemosaaajien määrä ja käyttöaste	Sata-alue: toimialueet, asiakaspalvelu, HYTE-tiimi

TEEMA 2: MIELEN HYVINVOINTI JA OSALLISUUS 3/4

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Edistetään osallisuuden mahdollisuuksia	Vahvistetaan asukkaiden osallisuutta ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelman laadinnassa vuoden 2026 loppuun mennessä hyödyntämällä PAKKA-toimintamallia, järjestöyhteistyötä ja koulutettujen kokemusosaajien asiantuntijuutta ja jatkossa suunnitelman toteutuksessa.	<ol style="list-style-type: none"> Hyödynnetään PAKKA-toimintamallia ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelman laadinnassa Suunnitellaan ja toteutetaan ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelman laadinta, jossa hyödynnetään osallistavia menetelmiä. Nämä mahdollistavat alueen eri hyvinvointitoimijoiden ja esimerkiksi koulutettujen kokemusosaajien osallisuuden. 	<p>PAKKA-toimintamallia hyödynnetty KYLLÄ/EI</p> <p>Osallistavat menetelmät suunniteltu ja toteutettu KYLLÄ/EI</p>	Sata-alue: HYTE-tiimi
	Huolehditaan vaikuttamismahdollisuuksista hyvinvointialueella esimerkiksi asiakaskokemuskyselyä, asiakasraateja ja digiraatia hyödyntämällä.	<ol style="list-style-type: none"> Asiakaskokemusta mitataan systemaattisesti (esim. tekstiviestipalautteet) Hyödynnetään asiakasraatia ja digiraatia säännöllisesti palvelujen arvioinnissa ja kehittämisessä Asiakasraadit kokoontuvat säännöllisesti 	<p>Lähetettyjen tekstiviestipalautekyselyjen määrä</p> <p>Digiraadin osallistujien ja kyselyiden määrä</p> <p>Hyvinvointialueen asiakasraadien kannanottojen määrä</p>	Sata-alue: asiakaspalvelu

TEEMA 2: MIELEN HYVINVOINTI JA OSALLISUUS 4/4

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Edistetään osallisuuden mahdollisuuksia	Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen Sata-alueella mm. sosiaalisen raportoinnin avulla	1. Huolehditaan sosiaalisen raportoinnin mahdollistamisesta ja tulosten esittämisestä	Sosiaalinen raportointi ja sen käsittely on toteutunut suunnitellusti kaksi kertaa vuodessa KYLLÄ/EI	Sata-alue ja muut hyvinvointitoimijat Sata-alue: sosiaalityön professio Sata-alue: toimialakohtaiset HYTE-ryhmät
Edellä mainitut tavoitteet ja toimenpiteet			HYTE-kerroin: Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat HYTE-kerroin: NEET-nuorten määrä	

IKÄÄNTYNEET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Katso Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 (linkki)				

TEEMA 3: TURVALLINEN JA MIELEKÄS ARKI 1/3

KOKO VÄESTÖÄ JA AIKUISIA KOSKEVAT YLÄTAVOITTEET:

1. Lisätään toimia turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi
2. Lisätään toimia kaatumisten ja putoamisten ennaltaehkäisemiseksi

LAPSET JA NUORET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Katso lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 (linkki) Katso Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 (linkki) Katso Satakunnan alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2026-2029 (linkki)				

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään toimia turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisääntymiseksi	Kehitetään Satakunnan sosiaali- ja kriisipäivystystä perustamalla sinne ensiarvotiimi vuoden 2026 alussa, joka tulee työskentelemään aiempaa tiiviimmin kriisityön sekä lähisuhdeväkivaltatyön asiakkaiden kanssa myös akuutin tilanteen jälkeen.	1. Perustetaan ensiarvotiimi vuoden 2026 alussa	Ensiarvotiimi on käynnistynyt KYLLÄ/EI	Sata-alue: aikuisten toimialue, HYTE-tiimi

TEEMA 3: TURVALLINEN JA MIELEKÄS ARKI 2/3

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään toimia turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisääntymiseksi	Vahvistetaan lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ja tuen rakenteita kehittämällä MARAK-toimintamallin ja Luotsitoiminnan käyttöä hyvinvointialueella sekä tiivistämällä palveluohjausta ja järjestöyhteistyötä vuosina 2026-2027.	<ol style="list-style-type: none"> Hyvinvointialueella jalkautetaan ja kehitetään entisestään MARAK-toimintamallin käyttöä. Aktivoidaan Luotsiverkosto ja Luotsitoiminta kehitetään avainhenkilötoiminnaksi vuonna 2027. Palveluohjausta kehitetään eri toimijoiden välillä Hyvinvointialue osallistuu vaativien erojen työryhmään, jonka toiminta käynnistyy vuonna 2026 järjestöyhteistyössä 	MARAK-toimintamalli käytössä KYLLÄ/EI Luotsiverkosto on aktivoitu KYLLÄ/EI Luotsitoiminta on kehittynyt avainhenkilötoiminnaksi KYLLÄ/EI Hyvinvointialue on mukana vaativien erojen työryhmässä KYLLÄ/EI	Sata-alue: viestintä, ICT-palvelut, HYTE-tiimi
	Vahvistetaan onnettomuuksien ennaltaehkäisyä ja turvallisuutta lisäävää yhteistyötä pelastuslaitoksen ja eri toimijoiden välillä, ja seurataan tulipalojen kehitystä vähintään vuoteen 2030 saakka kansallisten ohjelmien mukaisesti	<ol style="list-style-type: none"> Pelastuslaitos tekee yhteistyössä eri toimijoiden kanssa turvallisuutta edistävää ja onnettomuuksien ennaltaehkäisevää työtä Pelastuslaitos päivittää suunnitelmia kansallisten ohjelmien mukaisesti. Pelastuslaitos seuraa tulipalojen määrää ainakin vuoteen 2030 saakka. 	Tuleva hyvinvointisuunnitelma sisältää alueellisen turvallisuussuunnitelman sisältäen mm. lähisuhdeväkivallanehkäisyn KYLLÄ/EI Suunnitelmat päivitetty KYLLÄ/EI Pelastuslaitoksen tulipalojen määrä	Sata-alue: pelastuslaitos toimialue, muut toimialueet, HYTE-tiimi
Edellä mainitut tavoitteet ja toimenpiteet			HYTE-kerroin: Vammojen ja myrkytysten johdosta aiheutuvat hoitojakso	Sata-alue: toimialuekohtaiset HYTE-ryhmät

TEEMA 3: TURVALLINEN JA MIELEKÄS ARKI 3/3

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Lisätään toimia kaatumisten ja putoamisten vähentämiseksi	Päivitetään alueellinen kaatumisten ehkäisyn työryhmä alkuvuodesta 2026 siten, että siinä ovat edustettuina kaikki keskeiset toimijat, ja laaditaan työryhmässä Sata-alueen yhtenäinen kaatumisten ehkäisyn prosessikuvaus asiakkaiden yhdenvertaisen palveluohjauksen tueksi.	<ol style="list-style-type: none"> Päivitetään alueellinen kaatumisten ehkäisyn työryhmä tammikuussa 2026 kutsumalla mukaan kunnat ja järjestöt Työryhmä kartoittaa nykyiset toimintakäytännöt ja tunnistaa kehittämistarpeet eri alueilla Laaditaan yhtenäinen kaatumisten ehkäisyn prosessikuvaus ja jaetaan se toimijoiden käyttöön 	Alueellinen kaatumisten ehkäisyn työryhmä laajennettu eri toimijoilla KYLLÄ/EI Prosessi kuvattu, selkiytetty ja jaettu KYLLÄ/EI	Alueellinen kaatumisten ehkäisyn työryhmä
	Pelastuslaitos edistää palveluohjausta henkilöstöä kouluttamalla ja kehittää turvallisuusviestintäänsä siihen kaatumisten ja putoamisten ehkäisyyn liittyvää materiaalia	<ol style="list-style-type: none"> Järjestetään vuosien 2026-2029 aikana koulutuksia palveluohjauksista Lisätään turvallisuusviestintään materiaalia, jossa painotetaan kaatumisten ja putoamisten ehkäisyä 	Koulutuksia järjestetty KYLLÄ/EI Kaatumisten ja putoamisten ehkäisy esillä turvallisuusviestinnässä KYLLÄ/EI	Sata-alue: pelastuslaitos toimialue, ensihoito
Edellä mainitut tavoitteet ja toimenpiteet			HYTE-kerroin: Lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla	Sata-alue: toimialakohtaiset HYTE-ryhmät

IKÄÄNTYNEET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Katso Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 (linkki)

TEEMA 4: SATAKUNNAN HYVINVOINTITOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRAKENTEET

KOKO VÄESTÖÄ JA AIKUISIA KOSKEVAT YLÄTAVOITTEET:

1. Selkeytetään HYTE-työn työnjakoa
2. Lisätään eri hyvinvointitoimijoiden kuulemista päätösten teossa

LAPSET JA NUORET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Katso lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 (linkki) Katso Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 (linkki) Katso Satakunnan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029 (linkki)				

KOKO VÄESTÖ JA AIKUISET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
Selkeytetään HYTE-työn työnjakoa Satakunnassa	Selkeytetään Satakunnan HYTE-työn rakenteita ja eri toimijoiden rooleja laatimalla HYTE-toimikunnalle vuosikello vuoden 2026 aikana. Vuosikellossa kuvataan muun muassa Hytineuvotteluiden aikataulut ja työnjako eri toimijoiden välillä.	<ol style="list-style-type: none"> 1. HYTE-toimikunta työstää vuosikellon keväällä 2026 2. Määritellään vuosikelloon Hyte-neuvotteluiden järjestämisen aikataulu 3. Kuvataan vuosikellossa eri toimijoiden tehtävät ja vastuut HYTE-työssä 4. Hyväksytään ja otetaan käyttöön vuosikello HYTE-toimikunnan toiminnan ja yhteistyön tueksi	HYTE-toimikunnan vuosikello laadittu KYLLÄ/EI HYTE-toimikunnan vuosikellossa kuvataan eri toimijoiden tehtävät ja vastuut HYTE-työssä KYLLÄ/EI	HYTE-toimikunta
Lisätään eri hyvinvointitoimijoiden kuulemista päätösten teossa	Lisätään HYTE-toimikunnan hyödyntämistä hyvinvointialueen ja muiden hyvinvointitoimijoiden päätöksenteon	<ol style="list-style-type: none"> 1. Määritellään HYTE-toimikunnan rooli päätöksenteon valmistelun tukena vuoden 2026 aikana 2. HYTE-toimikunta antaa näkemyksensä päätöksenteon tueksi esimerkiksi muistioiden kautta	HYTE-toimikunnalle tullut kommentoitavaksi eri päätösehdotuksia hyvinvointialueelta ja muilta alueen hyvinvointitoimijoilta KYLLÄ/EI	HYTE-toimikunta Satakunnan hyvinvointitoimijat

TEEMA 4: SATAKUNNAN HYVINVOINTITOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRAKENTEET

IKÄÄNTYNEET

Ylätavoite	Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuutaho/ seurantataho
------------	---------	------------	----------	-----------------------------

Katso Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 ([linkki](#))

7 ASIAKIRJASSA KÄYTETTYJEN KÄSITTEIDEN AVAUS

Diabetesriski

Diabetesriski tarkoittaa sitä, että henkilöllä on kohonnut todennäköisyys sairastua tyyppin 2 diabetekseen tulevaisuudessa. Riskitilaa voidaan usein ehkäistä tai viivyttää elämäntapamuutoksilla. (Terveyskirjasto, 2024.)

Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö

Tarkoittaa tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, jolla edistetään mielen hyvinvointia, vahvistetaan suojaavia tekijöitä ja vähennetään päihteiden käyttöön sekä mielenterveyteen liittyviä riskejä jo ennen ongelmien syntymistä. Työ kohdistuu yksilöihin, yhteisöihin ja rakenteisiin, ja sitä tehdään poikkihallinnollisesti eri toimijoiden yhteistyönä. (THL, 2023.)

Elintapaohjaus

ohjausta ja tukea terveellisempien elämäntapojen tekemiseen, kuten ravinnon, liikunnan, unen ja arjen valintojen parantamiseen, jotta hyvinvointi ja terveys vahvistuvat. (LiiKu, 2021.)

HYTE

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (THL, 2023).

HYTE-työ

Tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn edistämiseen (THL, 2023).

HYTE-tiimi

Satakunnan hyvinvointialueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen maakunnallisesta kehittämisestä ja koordinaatiosta vastaa HYTE-tiimi (Satakunnan hyvinvointialue, n.d.).

HYTE-valmennus

Satakunnan hyvinvointialue tarjoaa maksutonta, yksilöllistä elämäntapavalmennusta, joka tukee unen, ravitsemuksen ja liikunnan parantamista. Valmennukseen voi hakeutua itse tai ammattilaisen ohjaamana. (Satakunnan hyvinvointialue, 2025d.)

HYTE-toimikunta

Satakunnan HYTE-työn yhteistyöfoorumi, joka toimii mm. lainsäädännön edellyttämänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona. Lisäksi HYTE-toimikunta vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosittaisista neuvotteluista eli hyte-neuvotteluista (Satakunnan hyvinvointialue aluehallitus, 2025g).

Hyte-neuvottelut

Hyvinvointialueen, kuntien ja muiden hyte-toimijoiden väliset neuvottelut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueella, joissa päätetään mm. tavoitteista ja toimenpiteistä ja yhteistyöstä (THL 2023).

Hyvinvointimajakka

Hyvinvointimajakka kokoaa verkkoon tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Sivustolta voi palvelutarjottimen avulla etsiä mm. liikunta- ja kulttuuriharrastuksia, luontokohteita sekä muita terveellisiä elintapoja ja mielen hyvinvointia tukevia palveluja. (Satakunnan hyvinvointialue, 2025c.)

Kulttuuriresepti

Kulttuuriresepti on vapaalippu kahdelle satakuntalaiselle kulttuurikohteeseen. Se on tarkoitettu haastavassa elämäntilanteessa olevalle ja sen tavoitteena on lisätä hyvinvointia taiteen ja kulttuurin kautta sekä madaltaa osallistumisen kynnyksiä. Reseptin voi käyttää yksin, ystävän tai vapaaehtoisen kulttuurikaverin kanssa. (Satakunnan hyvinvointialue, 2025f.)

7 ASIAKIRJASSA KÄYTETTYJEN KÄSITTEIDEN AVAUS

Kulttuurihyvinvointi

Kulttuurihyvinvointi tarkoittaa sitä, että taide ja kulttuuri vähentävät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sekä lisäävät voimavaroja. Jokaisella on kulttuurisia tarpeita ja oikeuksia, ja niiden toteutuminen tukee hyvinvointia läpi elämän. Ennaltaehkäisevänä toimintana kulttuuri voi vähentää raskaampien sote-palvelujen tarvetta ja tuoda kustannussäästöjä. (Satakunnan hyvinvointialue, 2025e.)

Lähisuhdeväkivalta

Väkivaltaa, jonka tekijä ja uhri ovat tai ovat olleet keskenään läheisessä suhteessa (THL 2024.)

Luotsitoiminta (nimi muuttuu valtakunnallisesti Avainhenkilötoiminnaksi):

Luotsit / Avainhenkilöt ovat ammattilaisia, jotka ovat saaneet koulutuksen perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen, puheeksi ottoon ja avun piiriin ohjaamiseen (esimerkiksi Satakunnan ensi- ja turvakoti ry:n palveluihin). He toimivat omissa työyksiköissään osaamisen ylläpitäjinä ja tukihenkilöinä, vastaten tarvittaessa myös materiaaleista ja konsultaatiosta. Luotsit muodostavat alueellisen verkoston, joka kokoontuu säännöllisesti ja hyödyntää yhteistä Teams-alustaa. (K.Latostenmaa, henkilökohtainen viestintä, 7.1.2026.)

Mielen hyvinvointi

Positiivinen mielenterveys eli mielen hyvinvointi on keskeinen voimavara, joka tukee yksilön terveyttä, toimintakykyä ja elämäntilannetta sekä koostuu psyykkisistä, sosiaalisista, emotionaalisista, fyysisistä ja hengellisistä tekijöistä. Se korostaa voimavaroja ja hyvää toimintakykyä sairauskeskeisyyden sijaan ja on enemmän kuin mielenterveyshäiriöiden puuttuminen, sillä myös häiriöistä huolimatta ihminen voi kokea hyvinvointia (THL, 2025.)

Osallisuus

Moniulotteinen kokemus ja yhteiskunnallinen ilmiö, joka tarkoittaa ihmisen kuulumista merkitykselliseen yhteisöön, mahdollisuutta vaikuttaa ja tulla kuulluksi sekä osallistua palvelujen ja yhteiskunnan kehittämiseen eri tasoilla (THL, 2024b).

PAKKA-toimintamalli

Pakka-toimintamalli on yhteisöllinen ja paikallinen tapa ehkäistä alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittoja säätelemällä niiden saatavuutta lakien pohjalta. Malli perustuu viranomaisten, elinkeinon, päättäjien ja kuntalaisten yhteistyöhön, ja sen tavoitteena on vahvistaa ikärajavaltontaa, vähentää alaikäisten saatavuutta sekä ehkäistä päihtyneille anniskelua. (THL, 2024a.)

Palveluohjaus

Asiakastyötä tekevät ammattilaiset tekevät palveluohjausta ohjatessaan asiakasta eteenpäin seuraaviin palveluihin. Palveluohjaus on koordinoivaa työtä, jolla edistetään eri organisaatioiden ja hallinnonalojen välistä yhteistoimintaa. Se tukee palvelujen vaikuttavuutta ja edistää asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia (THL 2023).

Rakenteellinen sosiaalityö

Rakenteellinen sosiaalityö on Sosiaalihuoltolain 7§ mukaista toimintaa. Se tekee näkyväksi sosiaalihuollon asiakkaiden ongelmia, tarpeita ja vahvuuksia sekä niiden suhteita yhteisöön ja yhteiskuntaan. (THL, 2023e.)

Sosiaalinen raportointi

Sosiaalinen raportointi on rakenteellisen sosiaalityön yksi menetelmä. Siinä tuotetaan tietoa omalla asiantuntemuksella. (THL, 2023e.) Sosiaalinen raportointi on keino tuoda näkyväksi ilmiöitä ja epäkohtia, jotka muuten voisivat jäädä piiloon. Raportoida voi kuka tahansa, joka huomaa esimerkiksi sosiaalisen epäkohdan. (Satakunnan hyvinvointialue, n.d.)

Vastinparit

Kaksi keskenään parina tai pareina toimivaa tahoja/toimijaa, jotka jakavat vastuun jostain tehtävästä tai ovat järjestämässä toisiaan täydentäviä rooleja.

Vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa Satakunnassa –osahanke:

Terveystieteiden tutkimuskeskus – ja Suomi Liikkeelle –ohjelmien rahoittama Vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa Etelä-Pohjanmaalla, Lapissa ja Satakunnassa -hanke on UKK-instituutin hallinnoima kokonaisuus, jossa toteutetaan kolme osahanketta. Hankkeessa otetaan käyttöön ja edelleen kehitetään vaikuttavaa elintapaohjausta ja omahoitoa kolmella hyvinvointialueella. Tavoitteena kaikilla alueilla on saada käyttöön vaikuttavia elintapaohjauksen malleja, jotka hyödyntävät digitaalisia ratkaisuja ja tehostavat elintapaohjausta kasvattamatta henkilöstöresursseja – enemmän ja vaikuttavampaa elintapaohjausta samalla rahalla. Satakunnan osahankkeessa kehitetään asiakaslähtöinen ratkaisukeskeinen hyvinvointivalmennuksen toimintamalli nuorille aikuisille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.; STM, n.d.; UKK-instituutti, 2026).

KUNTIEN HYVINVOINTIKERTOMUKSET JA -SUUNNITELMAT:

[Euran laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

[Eurajoen hyvinvointikertomus 2021-2024 ja Eurajoen hyvinvointisuunnitelma 2022-2026](#)

[Harjavallan laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

[Huittisten hyvinvointiraportti 2024](#)

[Jämijärven laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

[Kankaanpään hyvinvointikertomus ja –suunnitelma 2025-2029](#)

[Karvian laaja hyvinvointikertomus 2025-2029](#)

[Kokemäen laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 ja Kokemäen hyvinvointisuunnitelma 2022-2025](#)

[Merikarvian laaja hyvinvointikertomus 2022](#)

[Nakkilan hyvinvointiraportti 2021-2025, Nakkilan hyvinvointisuunnitelma 2023-2025](#)

[Pomarkun hyvinvointikertomus 2025](#)

[Porin laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

[Ulvilan laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 ja Ulvilan hyvinvointisuunnitelma 2024-2025](#)

[Rauman laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

[Siikaisten laaja hyvinvointikertomus 2017-2020](#)

[Säkylän laaja hyvinvointikertomus 2021-2025](#)

ERILLISUUNNITELMAT (katso. erilliset liitetiedostot):

Satakunnan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029 (Linkki)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 (Linkki)

Satakunnan alueellinen neuvolasuunnitelma 2026-2029 (Linkki)

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026-2029 (Linkki)

MUUT LIITETTÄVÄT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT:

[Osallisuusohjelma 2024-2025](#)

Alueellinen ravitsemussuunnitelma 2026-2029 (Linkki)

[Tasa-arvo- ja monimuotoisuussuunnitelma 2025-2026](#)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021.

https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/612#chp_1_sec_7

Laki hyvinvointialueesta 611/2021. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/611>

Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, Liiku. (2021). Liikunta- ja elintapaneuvonta.

<https://www.liiku.fi/yhteisty%C3%B6/liikuntajaelintapaneuvonta/>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025a). Vuosittainen raportti 2025. [https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluevaltuusto/Kokous_922026/Vuosittainen_raportti_hyvinvointikertomu\(11450\)](https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluevaltuusto/Kokous_922026/Vuosittainen_raportti_hyvinvointikertomu(11450))

Satakunnan hyvinvointialue. (2025b). Hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025-2029.

<https://www.hyvinvointikertomus.fi/preview/22843694339>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025c). Hyvinvointimajakka.

<https://hyvinvointimajakka.satakunnanhyvinvointialue.fi/>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025d). Hyvinvointi- ja terveysvalmennus.

<https://satakunnanhyvinvointialue.fi/palvelut/terveyspalvelut/aikuisten-hyvinvointi-ja-terveysvalmennus/>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025e). Kulttuurihyvinvointi. <https://satakunnanhyvinvointialue.fi/tietoa-meista/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/kulttuurihyvinvointi/>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025f). Kulttuuriresepti ja kulttuurikaveri.

<https://satakunnanhyvinvointialue.fi/tietoa-meista/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/tukea-hyvinvointiin-ja-terveyteen/kulttuuriresepti-ja-kulttuurikaveri/>

Satakunnan hyvinvointialue aluehallitus. (2025g). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE)

toimikunnan asettaminen toimikaudelle 2025 – 2029. [https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_3092025/Hyvinvoinnin_ja_terveyden_edistamisen_HY\(9313\)](https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_3092025/Hyvinvoinnin_ja_terveyden_edistamisen_HY(9313))

Satakunnan hyvinvointialue. (n.d.). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

<https://satakunnanhyvinvointialue.fi/tietoa-meista/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>

Satakunnan hyvinvointialue. (n.d.). Rakenteellinen sosiaalityö.

<https://satakunnanhyvinvointialue.fi/ammattilaiset-ja-opiskelijat/rakenteellinen-sosiaalityo/>

STM. (n.d). Terveysteksti – kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma.

<https://stm.fi/terveydeksi-kansallinen-terveys-ja-hyvinvointiohjelma>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (n.d.). Suomi Liikkeelle. <https://okm.fi/suomi-liikkeelle>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2025). HYTE-kerroin – kannustin hyvinvointialueille.

<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointijohtaminen/hyte-kerroin-kannustin-hyvinvointialueille>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023). Keskeiset käsitteet. THL. <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdetyo/mita-ehkaiseva-paihdetyo-on/keskeiset-kasitteet>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). Lähisuhdeväkivalta. THL. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/lahisuhdevakivalta>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. (2024a). Pakkatoimintamalli ehkäisevään päihdetyöhön.

<https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdetyo/verkko-pakka-ehkaisevaan-paihdetyohon>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2024b). Osallisuuden edistäminen. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. (2025). Positiivinen mielenterveys eli mielen hyvinvointi. THL .

<https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/positiivinen-mielenterveys-eli-mielen-hyvinvointi>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023a). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. THL.

<https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023b). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointijohtaminen/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-neuvottelut>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023b). Alueellinen hyvinvointikertomus. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointikertomus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023e). Esimerkkejä rakenteellisesta sosiaalityöstä. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointijohtaminen/esimerkkeja-rakenteellisesta-sosiaalityosta>

Terveyskirjasto. (2024). Tyypin 2 diabetes. <https://www.terveyskirjasto.fi/khp00066>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023b). Palveluohjaus. THL. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/palveluohjaus>

UKK-instituutti. (2026). Vaikuttavaa elintapaohjausta –hanke. <https://ukkinstituutti.fi/tutkimukset-ja-hankkeet/kehittamishankkeita/vaikuttavaa-elintapaohjausta-hanke/>